

tum existentium, sed etiam futurorum. Sed nescio quo demerito tam occulta sit ista obligatio subsecuta, seu quae fuerit ista tam secreta iustitia, ut ad tantum scelus subeundae vindictae patres, Deo permittente, potuerint nondum natos filios obligare; ut nendum ad nascituros proximi temporis, sed usque impraesentiarum profluxerit damnatio ista qua isti et illi meruerunt indurari; ac per hoc exceperunt sententiam: ita in vita ipsorum novimus evenisse, etiam obventura fore quae servantur aeterna.

NATIVITAS DOMINI¹

Christus flagellatur et spinis coronatur. « Ecce homo ».

TUNC Pilatus, dimisso Barabba, et lotis manibus, implacabilem saevitiam Iudeorum intelligens, adinvenit modum alium liberandi Iesum, ut, scilicet, flagellari faceret, et illudi, ut, saltem in eius verberibus et opribriis satiati, annuerent eum taliter liberari.

¹ Hodie frequens tibi sit a Praesepe ad Calvarium, a Bethlehem ad Praetorium, a gaudiis Nativitatis ad dolores Passions transitus: « Pensabis, ait Th. a Kempis de Christi Passione, conc. 27, quam longo tempore Christus passus est, et quamdiu in poenis fuit: quia hoc ad longanimitatem patientiae eius pertinet; et notabilem confortationem pusillis ac tristibus praebet. Attende et diligenter perlege omnes sancti Evangelii libros, et aperte invenies, quia tota vita Christi, ab initio nativitatis suae, usque ad exitum vitae, in magna paupertate, in persecuzione et tentatione, in labore et fatigatione, in desperatione et obloctione pravorum exercita fuit, ac tandem in crucis mortificatione consummata. Sicque nullum tempus absque tribulatione pertransiit, quamdiu in saeculo vixit ».

Proinde flagellavit eum, et prout moris erat Praesidum Romanorum, ligatum ad quamdam aulae columnam prius exuentes eum vestimentis suis. Tunc verificatum est illud Is. 1: *Corpus meum dedi percutientibus, et genas meas vellentibus.*

126. Considera igitur, o anima mea, quid erat videre Filium Dei toto corpore denudatum¹, veluti mansuetissimum agnum, tam dira sustinere flagella, ut a planta pedis usque ad verticem in toto corpore appareret horribilis et leprosus; unde Is. LIII, in persona omnium Prophetarum ait: *Nos reputavimus eum quasi leporum, et percussum a Deo, et humiliatum.* Defluxit ille Sanguis pretiosissimus per illa sacra latera innocentis et amantissimi iuvenis, nullo prorsus in eo reperto reatu. Et tu, perdite homo, totius confusionis et contritionis causa existens, quomodo non in fletum foras erumpis?

127. Quo flagellato, et a columna soluto, milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt capiti eius, scilicet, quem adhuc esset nudus, et vestem coccineam, sive purpuream circumdederunt ei. Et veniebant ad eum, et salutabant eum, dicentes: *Ave, Rex Iudeorum.* Et percutiebant arundine caput eius, et dabant ei alapas, expuentes in faciem eius, et ponentes genua, adorabant eum.

128. Et sic flagellatus ostenditur Iudeis, ut, saltem compassionem commoti, velint eum tradere

¹ Calmet etc. tenent totalem non fuisse hanc Christi denudationem. Cfr. Steenkiste, in Matthaeum, pag. 1134. Alii aliter.

libertati. *Exiit ergo Jesus portans spineam coronam, et purpureum vestimentum in totius populi solatium et derisum.* Et dixit eis Pilatus: *Ecce homo:* quasi dicere velit: Accusatis eum se fecisse Filium Dei: ecce quod nunc appetat non Filius Dei, sed miserabilis homo.

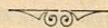
129. Quem cum consiperet moesta Mater spinis coronatum, lividum et cruentatum, sputis deturpatum, genis et tota facie ex ictibus alaparum tumefactum, et a sua speciositate totum alienatum, vultu et oculis inclinatis, tanto dolore repleta est anima eius, quod quasi mortua cecidit super terram¹. O quanto dolore, ac quam amaris lacrymis Magdalena plorabat, dum conspiciebat magistrum suum tanta crudelitate tractatum, ut faciem illam, quam Angeli conspicere concupiscunt, cerneret tanta deformitate variatam, quod non remanserit in eo species, neque decor! *Egredimini ergo filiae Sion,* id est, animae Sanguine Christi redemptae, et *videite Regem Salomonem in diademe quo coronavit eum mater sua,* scilicet impia Synagoga.

130. Et tu humani cordis superbia, quae opprobria abhorres, et ad honores aspiras, attende quis est hic qui egreditur, habens imaginem quasi Regis, et nihilominus servi despiciens confusione reple-

¹ Alii, doloris quidem atrocitatem admittunt, sed deliquium seu spasmum negant, fortitudinemque B. V. Mariae commendant. Miechoviensis, *Disc. praed. sup. Lit. Lauretanis*, disc. 197, sententiam spasmum excludentem validis confirmat argumentis.

tus, Iesus Rex tuus, et Deus tuus; qui quasi vir leprosus, et novissimus virorum existimatus est, ut te ab aeterna confusione eriperet, et a superbiae peste sanaret. Vae igitur his semel, et vae iterum atque iterum, qui post tam praeclarum humilitatis speculum superbia tolluntur in altum, rursum ostentui habentes Filium Dei! vae et tibi, vanitas tam virorum, quam mulierum, quae caput ornas tanta multitudine vanitatum! Cur, mens insensata, non recordaris illius divini Capitis, quod est etiam Angelis tremebundum? Aspice illud pro tua vanitate purganda tanta confusione deiectum, et tam crudeli spinarum infixione quassatum, ac tanta spinarum crudelitate densatum, ita ut, secundum Bernardum, usque ad cerebri teneritudinem confixum sit, dum configitur spina: quod utique factum est arundinis crebra et crudeli percussione quae super coronam spineam facta est. Spinae quoque fuisse creduntur iunci marini, qui fortes sunt et acuti.

131. Supra contextus historiae textus, quamvis omnibus contextibus aequa sonet, non tamen lectores, sive auditores moveat, dum ordo non servatur litterae, si servatur ordo sententiae. Et unusquisque hic et alibi suo modo subordinet, si a rei veritate non deviet. Sed omnia ista conflata in unum poenam Christi exaggerant, et accrescent malitiam Iudeorum.

IN FESTO
S. STHEPHANI PROTOMARTYRIS

De visione mulieris Pilati.

PRIMA contemplatio pertinens ad complementum Dominicæ Passionis insuper continet in se tria. Primum est daemonis dissuasio, secundum est Iudeorum infestatio, tertium est Christi sententatio.

133. Primum est daemonis dissuasio. Decrevit enim Pilatus aut de consensu Iudeorum Christum libertati tradere, aut super eum proferre sententiam mortis. Egressus igitur foras cultu corporis, et exteriori apparatu vexillorum et armatorum, ac ceterorum quibus Romani Praesides in eos consueverant proferre sententiam: *Et iussit ponit tribunal in loco qui dicitur Lithostrotos, hebraice autem Gabbatha. Sedente autem illo pro tribunal, misit ad eum uxor eius, dicens: Nihil tibi, et iusto illi;* in hac siquidem muliere innocentia Christi et malitia diaboli convenerunt; et diabolus ex malitia suggerit pro innocentia. Volebat enim antiquus hostis redemptions humani generis impedire, suspicans Christum esse Filium Dei, quia Patres in lymbo iam senserat exsultare. Adit igitur mulierem, quam ut plurimum novit esse proclivem; sciebat enim Pilatum ad illam plus debito amore ligari. Amor enim confessim exaudit quod amatus expostulat.

Et primum virum per feminam in amore ligatum diabolus circumvenit. Uxori igitur Pilati horribiliter terrendo apparuit, dicens: Quid apud tuum virum astat ut reus, qui innocens est et iustus? Cuius damnatio ad mortem esse non potest sine horrenda ultiōne Pilati, et per consequens etiam tui. Proinde tibi consulo, et viro tuo ut iudicium omnino suspendat, nec ille tecum terribilia et inopinata patiatur mala. Expavescita mulier novitate videndi, similiter et audiendi, statim suggestioni more femineo credens, accersitum quendam referendarium praestructum visioni statim dirigit ad Pilatum, aut litteras scrispit, et misit haec verba saltem in sententia continentes: *Nihil tibi, et iusto illi.*

134. O infidelis iniquitas, et caeca perversitas Iudeorum! Omnes, praeterquam vos, innocentiam Christi clamant. Clamat Praeses, Herodes actibus pandit, daemon per visum insinuat, mulier profitetur, referendarius nuncius profert: *Nihil tibi, et iusto illi*, ut non solum innocentia, sed iustitia Christi praeconium laudis in iudicio habeat. Plus enim est iustum esse, quam innocentem fieri. Quasi dicere velit: *Nihil tibi* qui solum ad malefactorum vindictam positus es, *et iusto illi* qui nihil mali fecit. Ac si aperte suadendo dicat: Refrena iudicium, sententiam omnino suspende, vide quid agas, ne efficiaris in viro iusto proferendo sententiam criminosa, et non impune transibit. Et rationem subdit, dicens: *Multa enim hodie passa sum per visum propter eum*, id est, passa sum videndo

non sentiendo, non in praesenti, sed in terribilibus comminationibus de futuro; per visum quidem, quia sic monstratum est mihi. Apparuerat enim sibi bonorum omnium impeditor forte in aliqua subiecta materia ¹.

¹ De hac visione diversae habentur sententiae. S. Thomas, in Catena aurea in Matthaeum, cap. 27, scribit ex Rabano: « Nunc demum diabolus intelligens per Christum se spolia sua amissum, sicut primum per mulierem vult Christum de manibus Iudeorum liberare, ne per eius mortem mortis amittat imperium. Chrysostomus in homil. 87: Nihil autem praenissorum Christi adversarios movit, quia eos omnino invidia excaecaverat: unde ex propria malitia plebem corrumptunt ». Et ipse Angelicus in suis *Comment. in Matthaeum*, cap. 27, subiungit: « De hac visione possumus dicere quod facta est a Deo per bonos angelos; vel a diabolo, quia erat ad impedendum passionem: quia in passione erat peccatum occisionis, et sic fiebat per angelos bonos; sed ex passione sequitur fructus, ideo diabolus iam percipiens eum esse Deum, et timens per passionem potestatem amittere, sicut in mente Iude posuerat ut eum traderet, sic et modo voluit impedire, non quia vellet impedire peccatum, sed potius passionis fructum ».

IN FESTO

S. IOANNIS APOST. ET EVANG.¹

Impii Iudeorum clamores: Tolle, tolle. Sententia mortis.

SECUNDO subditur Iudeorum infestatio, scilicet, ut Christus morti traderetur; propterea subinfertur: *Erat autem paraseve hora quasi sexta: Et dicit Iudeis Pilatus, demonstrans eis Christum*

¹ In Floreto S. Francisci, cap. XLIV, ita narratur qualiter Fratri Petro de Monticulo apparuerunt Beata Virgo Mater Domini et Sanctus Ioannes Evangelista:

« Dum vero in custodia Anconitana in loco Forani cum Fratre Conrado de Offida, suo amicissimo, viro perfectissimo moraretur, quadam nocte totus compassionem plagatus meditabatur dominicam passionem. Et in spiritu recognitus Christum in cruce et Matrem moestissimam et Beatum Ioannem Evangelistam iuxta crucem, ab alia parte Beatum Franciscum sacris stigmatibus insignitum, quadam curiositate devota coepit cogitare quis istorum trium plus doluerat de Christi passione ».

« Et quum in tali haesitatione plenus lacrymis moraretur, eidem vigilanti apparuit Virgo splendidissima Dei Mater, cum Sanctis Ioanne Evangelista et Patre Francisco stigmatibus conformi Crucifixo, ambobus vestitis praelaris vestimentis, sed vestis Beati Francisci vestem Beati Ioannis in pulchritudine excedebat. Ad quorum aspectum dum esset Frater Petrus non immerito stupefactus, confortavit eum Beatus Ioannes dicens: *Conforta te in Do-*

iterum: *Ecce rex vester, suis verbis volens practendere Christi vilitatem, ut timorem auferat de cordibus Iudeorum, et ipsorum crudelitas mitigetur, ut non sit in illorum cura utrum vivat, an moriatur tam abiecta conditio viri. Illi autem dicebant: Tolle, tolle, crucifice eum.*

136. O dulcis Iesus! quis tam durus esset et impius, ut clamores illos horribiles: *Tolle, tolle, crucifice eum* sine gemitu et clamore spiritus aure corporis valeret audire, seu mente tractare? O im-

mino nil formidans. Nos enim ad consolandum te et de tuo dubio informandum a Domino missi sumus. Scias ergo quod, quamvis Beata Virgo Maria et ego plus doluerimus de Christi passione quam carnis oculis cerneremus, tamen post nos Beatus Franciscus doluit super omnes, quo ipsum cernis sacris vulneribus praetulit aliis gloriosum ».

« Tunc Frater Petrus sumens audaciam petivit quare Beatus Franciscus portabat formosius vestimentum, Cui ille: *Quia, inquit, dum viveret, me viliora pro Christo indumenta portavit.* »

« Et his dictis Beatus Ioannes dedit Fratri Petro quamdam vestem pulcherrimam, dicens sibi: *Accipe istud vestimentum, quod tibi mittit dilectus tuus Dominus Jesus Christus.*

Quumque Fratrem Petrum illa veste indueret, stupore nimio repletus, nesciens quid diceret, vociferando clamavit: « *Frater Conrade, Frater Conrade, festina et vide mirabilia Dei!* » Et inter ista verba visio elapsa est. Accurrens autem ad clamorem, Frater Conradus de Offida suus amicissimus et perfectus, retulit sibi Frater Petrus totam seriem visionis ».

patiens feritas, et saeva crudelitas, et cruenta impatientia Iudeorum! Quae non pateris Pilatum implere, aut per amplius prorogare sermonem; et quod iure non potes, satagis clamoribus superare; ait enim: *Tolle, tolle, crucifige eum*: crudelem instantiam in praesagium futurorum ostendis. Nam quales tunc eratis, similiter et futuri, talis geminatio praetendebat, eo quod Christus tollendus erat a vestra fide, et dilectione, sicut et tunc penitus ablatus erat. *Et dixit eis Pilatus: Regem vestrum crucifigam? Responderunt Pontifices: Non habemus regem, nisi Caesarem*; quem licet invite ferrent, comparatione tamen Christi tolerabilius erat Caesar. Hoc tamen dicebant, ut ad Caesarem posset esse appellando recursus, nisi Christum Pilatus, lata sententia, interimeret. Sed iusto iudicio factum est ut ipsi a Caesare imposterum caesi sint qui, detestantes Christum, Caesarem elegerunt.

137. Tertio subditur Christi sententia. Nam tunc omni spe libertatis Christi adempta, nec libenti voto valens Pilatus eripere eum, male factus, a veritate auditum avertens, a iustitia sancta declinans, usque ad hanc horam habita pietate reicta, in impietatem versus, dictavit per crucem mortis sententiam super Christum et super latrones, quos merito ipsorum iniquitas cum eo iussit affigi. Formam vero verborum tam saevae latae sententiae Notariorum Christi scribere non curaverunt; idcirco sub certa forma non tradimus eam. Sed nec istam incuriam inadvertentiae imputemus Evangelistarum scribentium, sed divinae providentiae

gubernatrix omnium, quae nihil permisit in Evangelio scribere impertinens, nihilque dimisit expediens: *Tunc adiudicavit Pilatus fieri petitionem eorum, et tradidit eis illum ut crucifigeretur. Tradidit*, scilicet, Iudacis, illum ad voluntatem: militibus vero et ministris ad sententiae iniquae executionem.

138. O iniquitas consummata! quod homo Deum, iniustus iustum, peccator sanctum, iudicandus iudicaturum Deum iudicet, velut reum.

139. Qua audita saeva et iniusta sententia, Beata Virgo, dolenti corde, lacrymabili ac lamentabili voce dicere potuit ad Pilatum: Heu mihi! Pilate, quid fecisti? Quid est quod te festinavit? Quis tui animi pietatem infecit? Quis te a veritate divertit? Quis te adversus innocentiam dilecti Filii mei Iesu, tamquam adversus aemulam, excitavit? Quis te inimicum fecit Filii mei Iesu, pro quo usque in praesens liberando toties laborasti? O infelix anima! Unde in te haec mutatio facta est? An te male fecisse cognoscis quod pro Filio meo liberando certaveris? An te minae terruerunt populi Iudeorum? An Caesarem expavescis, si dilecti Filii mei innocentiam non confundis? Vae tibi, infelix Pilate, qui culmini Romano iniuriam facis, et in Caesarem notam ponis, et maculam Deicidii in gloria tua. Confundis praesidentiae sedem, subvertis ordinem iuris. Quidquid est honoris atque pudoris evacuas. Male agendi tuis similibus exempla disponis, dilanias leges, omnibus te redidis infamem; et eo de te deterior volabit infamia,

quo Filii mei innocentiam pluries proclamasti, et te in eo causam nullam mortis et poenae inventisse coram Principibus Sacerdotum et plebe fuisti constanti audacia protestatus; et eum nunc facto condemnas qui paulo ante verbo iuste a te defensus est. An oblitus es verborum tuorum? aut te tam levi, stulta et subita mutatione confundis?

140. O anima nequam, iure contra te armarentur omnia elementa; quoniam, prout in te agitur, confundis Filium meum saeculi auctorem. Merito tibi omnes virtutes singulae adversantur, vitia omnia complectuntur. Ordo naturae, morum, atque iustitiae te repellit, eo quod innocentiam Filii mei propter inimicitiam laniasti. O impie et crudelis, et dire tyranne: ad quid leges? ad quid iura? ad quid praesidentia magistratus? ad quid Caesaris celxitudo? ad quid tribunal omnium Regum terrae? si apud tutores hominum plebeiorum et Reipublicae defensores tanta Filii mei innocentia et puritas et vita immaculata non possunt tute consistere? Sed et tu, anima quaecumque es, peccatrix, et nequam, vide quod innocentissimus agnus, ut te a sententia iustae damnationis eriperet, iniusto propter te iudicio elegit condemnari. Ecce quae non rapuit pro te solvit, et tu, impia et crudelis, nec devotionis exolvis gratitudinem, nec compassionis rependis teneritatem, nec insuper ad haec considerationis aperis intellectum.

IN FESTO SS. INNOCENTIUM¹

Christus baiulat sibi crucem.

SECUNDA contemplatio pertinens ad complementum Dominicae Passionis insuper continet in se tria. Primum est Christi oneratio, secundum Christi debilitatio, tertium ad Christum compassio.

¹ De dolore Christi Iesu et B. M. V. ob necem Innocentium, scribit Blosius: « Ave, dulcis Iesu, adoro te, et gratias ago tibi, Fili Dei vivi, qui puerulus cum Matre tenera persecutionem passus, non recusasti deportari in exilium et fugere in Aegyptum. Miserere mei, Domine Deus meus; concede ut tibi placeam, o unica salus anime meae ».

Et alibi subiungit: « Vixdum enim natus erat, et adhuc inter castissima iacebat brachia dulcissimae Matris, suaviter quiescens in materno illius pectore, avideque suggens virginea illius ubera, nequid cuiquam verbum dixerat, et iam crudeles ac impii homines quaerebant animam eius, ut perderent eam. O amabilis Iesu, quam cito insurrexerunt aduersum te iniqui hostes tui! Nempe cum aetate ipsa crevit tecum afflictio ». Et de B. V. Maria haec habet B. Canisius: « Quo autem moerore quantaque commiseratione matres et infantes Bethleemiticos prosecuta est? illas quidem, quod charissimis pignoribus Herodiano gladio saeve trucidatis orbarentur: hos vero, quoniam in tali aetate tam multi tam temere atque barbarice a tali rege ob suum filium iugularentur ».

141. Primum est oneratio, quia pondere crucis oneratus erat: et de hoc subditur: *Milites autem et ministri comprehendentes eum*, scilicet, audita sententia, cum omni immanitate ac furore, *exuerunt eum clamydem coccineam, et induerunt eum vestimentis suis: et infestantibus Iudeis, ducunt illum ut crucifigerent.* Sed advertendum in hac parte legentibus quod ab eo loco, quo Christus ab Herode reductus est ad Pilatum, usque ad expeditionem sententiae latae multa est verborum varietas, et anticipativa locutio, et eiusdem repetitio saepe facta. Quamobrem solitum narrandi ordinem non usquequa servavi, connectens veram rei gestae sententiam, posterationes atque anticipationes verborum prout Evangelistae tradunt; unus addens quod alter dimisit, propter omnium inaptationem dimittens perspicacioribus ingeniis ordinari. Spoliatur igitur derisionis veste Jesus Christus crucifigendus, suis vero vestibus induitur, et cum his minatur ad mortem.

142. Cogita nunc, anima mea, in illa inhumana et imcompassiva, immo crudeli, et furibunda expoliatione, quantus ex verberibus atque sanguineis plagis eis adtaerentibus vestimentis renovatus fuerit illius sacri Corporis cruciatu.s.

143. Parata interim erat poenalis machina ligni, et omnia instrumenta poenarum, quae, vigilanti solertia subministrantibus Iudeis, milites acceperunt: et oneraverunt sanctum dorsum Domini Iesu valido ligno crucis. Et deferebat onus grave mansuetus Jesus tamquam animal subiugale. O fili hominis!

Ecce ligna et ignis: sed ubi est victima? Ecce, Dominus humano generi providebit. Baiulat igitur crucem sibi Filius Dei Jesus, veluti Isaac ligna ex quibus comburendus erat, nisi desuper aliter Dominus decrevisset. O benignitas Salvatoris! qui sic oneratus incedis, et tuam ignominiam super te portare dignatus es.

144. Egressus igitur a facie Pilati, ducitur in suae augmentum confusionis per solemniorem viam Ierusalem, in qua paucis ante diebus subiugali supersedens tanto fuerat a turba honore susceptus, et acclamatus a populis, et pueris Hebraeorum quasi esset Salvator mundi. Nunc vero, veluti subiugale subiectum oneribus, cum opprobrio extra ducitur, sociatus duorum numero damnatorum, ac si principalis latronum collega fuisset. Exsultabant impii quod de iudicio victoriam reportassent. Flebant quoque qui nondum ab omni humanitate recesserant, saltem tenentes cum Christo ipsius naturae in compassione consortium. Milites et ministri huius damnatae sententiae, suggestibus Pontificibus Sacerdotum, ne oriretur in civitate seditione, neque tumultus in populo, et Christus eorum laboreret de manibus propter mutabilem animum turbae, cogebant eum gressibus festinare.

145. Cum igitur Christus baiulans sibi crucem sic ad supplicium traheretur, factus est concursus populum post ipsum illudentium sibi. Alii similiter ipsum lugebant, alii illudentes irridebant, alii propriecebant lutum et immundicias super caput eius.

146. Sequebatur eum, prout poterat, moestissima

Mater eius cum Ioanne et Magdalena, et cum mulieribus, quae secutae fuerant eum a Galilaea ministrantes ei; a quibus, velut emortua, Virgo mater utrinque sustentata tenebatur ¹.

IN FESTO
S. THOMAE EPISC. ET CONF.

Christus sub pondere crucis. — Mater et Filius. — Cyreneus.

SECUNDO subditur Christi debilitatio. Ex vigilia enim praeteritae noctis, necnon ex laboribus per totam illam hebdomadam iam assumptis atque expertis, atque ex multiplici de causa angustiis post totius corporis flagella, addito super his gravi onere crucis, non modicum debilitatus secundum corpus ipsa fortitudo debilium Filius Dei Iesus. Praeterea, sicut legi in quadam historia fide digna, quando in quadam concursu viarum, ipso Iesu portante in humeris suis supplicium crucis, dulcissima Mater sua, quum breviorem, ut eum consiperet, captasset viam, et ex alteratione faciei eius anxietates cordis sui, et duri oppressionem oneris aspergit, sincopizasse dicitur prae dolore in conspectu Filii sui: quod conspiciens, et ipse totus pietate plenus manifestis dolorum signis, atque palloribus

¹ Vide not. ad n. 129.

in facie praeostensis, totus angustiatus et cordialiter sauciatus super lapidem ibi positum, quasi defectuose et dolorose, resedit.

148. Proinde malefici illi qui ducebant ad mortem, eum sic deficere advertentes, angariaverunt quempiam Simonem Cyreneum venientem de villa, patrem Alexandri et Rufi, ut tolleret crucem eius. In huius rei testimonium referit historia illa quod postea aedificata est Ecclesia in honorem Virginis Matris Dei, quae dicta est Sancta Maria de spasmo; quodque ibi olim ostendebatur lapis ille sacratus super quem Christus tunc resedisse narratur: quae tamen sunt pie credenda magis, quam temerarie asserenda ¹. Haec tamen alleviatio Christi ex onere crucis non pie et humane, sed impie et crudeliter facta est ad mortis accelerationem, et ad contraria evitandum ².

¹ Ibid. Benedictus XIV, *de festis B. M. V.*, lib. 2, cap. 4, citat S. Bernardinum hanc historiam referentem, et praesertim verba: *Quae tamen sunt pie credenda magis, quam temerarie asserenda.* Stat tamen pro negantibus spasnum B. V. Mariae.

² Circa Cyreneum eiusque filios, varia habet Alapide, in Matth. cap. 27. — Benedictus XIV, *de festis Dom.*, lib. 1, cap. 7, n. 62, scribit: « Cum tamen in Actis Apostolorum, cap. 19, vers. 33. Alexandri mentio iniiciatur, et Rufi in Ep. ad Romanos, cap. 16, vers. 13, sunt qui credant, Simonem Christo favisse, ob eamque rem, instigante nonnemine Iudeorum, abreptum coactumque Crucem ferre. Christi autem Iesu fauorem fuisse inde colligunt, quod pater esset Alexandri et Rufi, qui, ut modo innuimus, censemur inter Christi discipulos ».

DOMINICA INFRA OCT. NAT. DOM.

Ad Christum compassio.

TERTIO additur ad Christum compassio: sicut enim Evangelista testatur: *Sequebatur eum turba multa populi et mulierum, quae plangebant et lamentabantur eum.* Sequelas multoties habuit Christus hominum atque mulierum, sed varia causa, varioque affectu, sed nunc altior causa fecit adesse sequaces, sed dumtaxat deterior, Pharisaeos atque Pontifices Sacerdotum, qui, tantum finem optati excidii ut infallibiliter aspicerent, sequebantur. Aliqui vero, tot signorum ultra omnem humanam potentiam factorum consci existentes, si quod in mortis articulo faceret pro seipso visere quaerebant, qui tot signa in alios fecerat, qui etiam tres mortuos ab inferis suscitavit¹. Mira quippe consideratione tenebantur, si volebat ipse ad tartarea loca descendere, a quibus illos revocaverat, aut si aliqua insolita potentia de illorum manibus laberetur, aut si aliter per signa innotesceret, aut quali potentia, quali vultu, quali consistentia, si moretur, in ipso actu moriendi persisteret: si hunc Deus requireret desuper, si sibi aliquid novi advenisset qui tot nova in saeculo operatus est, qui

¹ Videlicet filiam Iairi, Capharnaui filium unicum viduae Naim, et Lazarum.

novam vitam mundo sic labefacto monstravit: si quispiam pro ipso consurgeret, si nova seditio aut tumultus pro ipsis libertate oriretur. Porro curiositas multos adduxerat in sequelam. Quosdam vero pietas humana movebat ad huiusmodi spectaculum convenire, maxime mulieres, quarum quodam instinctu naturae magis pius est sensus et pronior in lacrymas, quam aliorum viderint, aut audierint passiones, et saevas conspicunt novitates.

150. Necnon Virgo Mater incognita, sed Maria cognita Mater multos ad hanc sequelam moribus induxerat, ut viderent mores eius in morte Filii sui. Est porro mirandum Virginem insolitam, in publico devitatem aspectum hominum, consortia mulierum, silentio frenatam, virtutibus fretam, viduatam viro, derelictam virili consortio cum sibi ute rinis sororibus¹ et aliis mulieribus crucifigendum

¹ Sedlmayr, O. S. B., *Theol. Mariana*, q. IV, n. 224, ait: «Nuspiam D. Hieronymus, nec ullus ex SS. Patribus umquam docuit, quod D. Anna duplici, aut triplici connubio successive fuerit copulata, et inde duas aut tres Marias filias naturales, quae in sensu stricto et proprio sorores essent, habuerit; sed id solum affirmare D. Hieronymum cum aliis Patribus, quod Maria Cleophae soror fuerit Mariæ Virginis; quo modo autem soror fuerit, id non explicare; hoc modo etiam Evangelista Ioannes sororem vocans Mariam Cleophae, Mariæ Matris Iesu quo sensu etiam soror sit, non exprimit, quia nomen fratris et sororis diversimode in Scripturis accipitur, aliquando scilicet *natura*, ut Esau et Iacob, aliquando *gente*, ut omnes Israelitas (DEUT. xv, et ROM. ix, 3) *Optabam ipse*

Filiū sequi, quum mos mulierum non sit velle videre filios trucidari. Multae autem mulieres motae pietate atque compassionē ferebantur in illam, eo quod Filio unico privabatur; qui, quod horrendius est, velut reus morte turpissima damnatus erat. Necon et secreto tractu Christus multitudinem attrahebat, ut viderent signa magna quae tunc facturus erat, ut agnosceretur charitas, et iniusta sententia, ut audiretur crucis septiformis doctrina, comprehendenderetur in eo mentis constantia, mira patientia, ut videretur quomodo, et cui compaterentur insensibilia elementa in quem tantum rationalis natura desaevit.

anathema esse pro fratribus meis. Aliquando cognatione, id est, consanguinitate vel affinitate, uti Abraham et Lot, quorum hic erat filius fratis Abraham (GEN. XII, et ad GALAT. I, 19): *Alium Apostolorum vidi neminem, nisi Iacobum fratrem Domini.* Ubi fide certum est, quod Iacobus non fuerit natura frater Domini, sed tantum cognatione, quo modo etiam Maria Cleophae tantum quia cognata dicitur soror Mariæ Virginis, non natura, seu uterina». — Eamdem sententiam defendunt innumeris prope Doctores, ex quibus Colvenerius, qui in *Kal. Marian.*, 25 Maii, ita concludit: «Et certe cum ab omnibus Anna sterilis fuisse dicitur, et iam aetate proiecta dum Beatam Virginem Deiparam peperit, quis credat eam, tanto dono a Deo accepto non contentam, duos successive alios maritos accepisse?».

IN FESTO

S. SYLVESTRI PONT. ET CONF.

Mulieres plangentes. « Super vos ipsas flete ».

MULIERES autem plangebant et lamentabantur compassionē Filii atque Matris, lamentabantur quod illo die contra Iesum iniuste fuit lata sententia, quod sic festine ducebatur ad mortem donator vitae, et sanitatis restitutor. Memores erant bonorum quae saepe pluribus fecerat; et nullius eius conscientiae mali, dulcedo sermonum eius non erat abolita; et pietas vultus eius in memoria sequentium adhuc erat. Talibus mulieres actae conspicuis, plangebant humanitus super Christum, et saevam hominis huius lamentabantur fuisse fortunam. Ad quas Salvator conversus, agonista intrepidus, utilia semper docens, cautelam adhibens pro futuris, quorum praecognitor erat, dixit: *Filiae Ierusalem, nolite fovere super me qui sponte mortem subeo, qui lethi, id est, mortis et vitae imperium habeo, cui nihil deperit moriendo, cuius suscitatio facilis est: sed super vos ipsas flete.*

152. Nec tamen intelligamus in ista Christi allocutione illas dumtaxat mulieres intelligi, sed magis etiam viros, quorum funestis clamoribus mors Christo irrogata cognoscitur, et quorum neglectus non fuit iniustitia propulsata. Nec tamen odio Christus agebatur in eos, ut illos ferire vellet. Magis au-